

شرق، فاطمه شهریزفر: بحث معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان از نمایشگاه کتاب امسال با وعده معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بار دیگر در راس اخبار این حوزه قرار گرفت. شاید این روزها، سخت‌ترین روزها برای ناشران باشد، روزهایی که در کنار مشکلات اقتصادی درگیر بازار پر تلاطم کاغذ هستند. قانون معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان که در سال ۱۳۸۰ به تصویب مجلس رسیده بود، پس از ۹ ماه، معافیت کتابفروشان را با این استدلال که فعالیت خدماتی دارند از این قانون خارج کرد و ناشران نیز تنها به مدت هفت سال از آن بهره‌مند شدند. از سال ۸۷ به این طرف با تفسیر جدید وزارت دارایی از بند ج آیین‌نامه اجرایی این قانون، این وزارتخانه راه را برای گرفتن مالیات از ناشران باز کرد. به‌طوری‌که بر خلاف قانون شفاف موجود، مبنی بر معافیت مالیاتی ناشران، برخی از آنان مجبور به پرداخت مالیات در دو سال اخیر شدند. بهار کتاب امسال با خبر پیگیری رئیس‌جمهوری در این مورد آغاز شد و سرانجام در مردادماه دریافت مالیات از ناشران به مدت شش‌ماه به حال تعلیق در آمد تا اختلافات میان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت دارایی بر سر آیین‌نامه اجرایی این قانون بررسی و رفع شود. اما بار دیگر معافیت مالیاتی کتابفروشان که در دستور رئیس‌جمهوری هم آمده بود، کنار گذاشته شد. برای بررسی شرایط فعلی و آنچه باید رخ دهد تا قانون مصوب سال ۸۰ به درستی اجرا شود و معافیت مالیاتی کتابفروشان هم به سرانجام برسد، با «فرید مرادی» کارشناس حوزه نشر، «فادر قدبانی» رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران و «فریده خلعتبری» مدیر نشر شایبوز و دکترای مالیات بین‌الملل گفت‌وگو کرده‌ایم که می‌خوانید:

♦ ♦ ♦

فرید مرادی: فروش کتاب قطعا پایین‌تر می‌آید

❖ برای به نتیجه رسیدن قانون معافیت مالیاتی ناشران که در حال حاضر برای رفع اختلافات به تعلیق در آمده، چه کاری باید انجام شود؟

یک مساله مهم این است که اتحادیه ناشران و کتابفروشان تا چه اندازه می‌تواند در این زمینه دخیل باشد. لای، نفوذ، گفت‌وگو، تعامل و توجیه کردن، کارهایی است که می‌تواند انجام دهد، زیرا قدرت اجرایی ندارد. دوم اینکه کمیسیون فرهنگی مجلس تا چه حد با این طرح همسو و همگام است و تا چه حد می‌تواند کمک به تسریع این کار کند. سوم، اراده معاونت فرهنگی تا چه حد در این زمینه قوی است که تا مدتی که از کار دولت باقی مانده، بتواند این کار را انجام دهد و به دولت بعدی محول نشود.

❖ نقش اتحادیه در این بین چیست؟

اینکه تاکید کند چون این قانون تصویب شده، باید براساس گذشته اجرا شود. اگر قرار است این قانون اصلاح نشود معنای آن ابطال قانون و کنار گذاشتن آن نیست. فعلا با تکیه بر آن قانون معافیت‌ها اعمال شود تا زمانی که اصلاحاتی در آن قانون انجام دهند. بنابراین اینکه کار به عهده امسال یا به تعویق بیفتد به نظر من درمان نیست، مسکنی است که به طور موقت مساله را حل می‌کند. بنابراین اتحادیه باید بتواند این لای را انجام دهد. در حال حاضر با توجه به ناهماهنگی اقتصادی که در بازار نشر وجود دارد، فراز و فرودهایی که برای آن پیش می‌آید، استرس و فشار روانی زیادی بر صنف نشر است و اتحادیه باید بتواند حداقل این استرس را تا حدودی از روی دوش آنها بردارد.

❖ عملکرد اتحادیه را در این سال‌ها چطور دیدم‌اید؟

چرا قانون معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان اجرایی نمی‌شود

۱۱ سال بلاتکلیفی

نامه‌نگاری کردند، با نماینده وزارت دارایی مرتب مذاکره داشتند، به کمیسیون فرهنگی مجلس بارها نامه نوشتند و مراجعه کردند. با معاونت فرهنگی ارشاد بارها جلسه گذاشتند. ولی بستگی به این دارد که چقدر تیغ شمای‌بردا چون اتحادیه قدرت اجرایی ندارد. تنها قدرت مشورتی و قدرت لای‌گری دارد. می‌تواند مستندات ارایه دهند که در واقع این کار دارد بر ما فشار می‌آورد. آنان کاری را که باید، کردند. به نظر من هنوز هم دارند انجام می‌دهند و کوتاه هم نمی‌آیند. باید انصافا پذیرفت که اتحادیه کار خودش را انجام داده و برای انصاف کم نگذاشته است.

ادامه کار را با وضعیت فعلی اقتصاد نشر چطور ارزیابی می‌کنید؟

الان با شرایط اقتصادی، هزینه تولید دارد بالاتر می‌رود و این یعنی باید مالیات بیشتری بدهند، در حالی‌که با این شرایط اقتصادی قطعا فروش پایین‌تر می‌آید. خیلی از ناشران به دلیل نوسان کاغذ و اینکه نمی‌دانند واقعا چه کار باید کرد، کار تولیدی نمی‌کنند. باید به این گرانی غیرعادی و ساعت به ساعتی که دارد اتفاق می‌افتد تن بدهند یا صبر کنند شاید قیمت کاغذ به تعادلی برسد. خیلی از ناشران به این رسیدند که برای بازگشت سرمایه تیراژها را باز هم کاهش دهند در واقع به آن حالتی که نشر رومیزی تعریف می‌شود، برسند. این مساله خودش استرسی را به چاپخانه‌ها و دوایر تولیدی کتاب می‌برد که بار سنگینی را از نظر روحی و روانی دارد ایجاد می‌کند. در کل به پیکره فرهنگی کشور هم دارد آسیب جدی می‌رساند. چون دیگر کتاب به اندازه کافی تولید نمی‌شود. این افتخار که ما ۱۰ هزار عنوان کتاب درسال تولید می‌کنیم کاهش پیدا می‌کند. همین تیراژ کتاب هم برای جامعه جوانی مثل جامعه ایران با این همه مراکز علمی و آموزشی که دارد حقیرانه است.

نادر قدبانی: کتابفروشان باید از فروردین ۹۱ از مالیات معاف باشند

❖ ۱۰ سال است قانون معافیت مالیاتی ناشران تصویب شده است، چرا برخلاف وجود یک قانون صریح و شفاف، اجرای آن طی دو سال اخیر

به مشکل خورده است؟

بعد از پیگیری‌های مسوولان فرهنگی وقت و جامعه

ناشران و اتحادیه‌ها در سال ۸۰ معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و گذشت، ما نمی‌دانیم در بهمن‌ماه همان سال چه اتفاقی افتاد که سازمان امور مالیاتی مجددا لایحه‌ای را به مجلس بردند و کتابفروشان را از معافیت خارج کردند. در نتیجه تنها ۹ماه کتابفروشان معاف بودند. در مورد ناشران، معافیت مالیاتی داشتند، در این ماه در تقسیم‌بندی و اختیاراتی که داشتند، ناشران را از بند جیم به بند ب انتقال می‌دهند. بند ب می‌گوید کسانی که در این بند قرار می‌گیرند باید تکلیف مالیاتی‌شان را در دفاتر صورت هزینه‌شان ثبت کنند و اعداد و ارقام اظهارنامه‌هایی که می‌دهند دقیق و شفاف باشد. این تغییر و تحول تنها

ناشران و اتحادیه‌ها در سال ۸۰ معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و گذشت، ما نمی‌دانیم در بهمن‌ماه همان سال چه اتفاقی افتاد که سازمان امور مالیاتی مجددا لایحه‌ای را به مجلس بردند و کتابفروشان را از معافیت خارج کردند. در نتیجه تنها ۹ماه کتابفروشان معاف بودند. در مورد ناشران، معافیت مالیاتی داشتند، در این ماه در تقسیم‌بندی و اختیاراتی که داشتند، ناشران را از بند جیم به بند ب انتقال می‌دهند. بند ب می‌گوید کسانی که در این بند قرار می‌گیرند باید تکلیف مالیاتی‌شان را در دفاتر صورت هزینه‌شان ثبت کنند و اعداد و ارقام اظهارنامه‌هایی که می‌دهند دقیق و شفاف باشد. این تغییر و تحول تنها

❖ چقدر امیدوار هستید با تعلیق شش‌ماهه دریافت مالیات از ناشران، قانون معافیت به طور کامل اجرایی شود؟

در مورد ناشران اخیرا رئیس‌جمهور دستور دادند که دریافت مالیات شش‌ماه متوقف شود تا ماده قانون بازنگری شود. الان در سازمان امور مالیاتی و اعضای اتحادیه، هر کدام مشکلی، پرونده‌ای دارند از این ماده استفاده می‌کنیم و شش ماه پرونده‌هایشان متوقف و رسیدگی می‌شود تا این ماده اصلاحی باشد و بر اساس اصلاحی جدید پرونده بررسی شود. یقینا باید تکلیف عملی

شود و اگر هم نشود، نمی‌توانند پرونده‌ها را بررسی کنند و همچنان متوقف می‌ماند.

❖ ولی به هر حال ناشران در بلاتکلیفی هستند؟

به هر حال در کشور ما قوانین غیرشفافی که وجود دارد، استفاده‌هایی که از این آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌ها می‌شود، همیشه مشکلاتی داشته است. ولی خب در

این مورد خوشبختانه ریاست محترم جمهوری ورود پیدا کردند. در هر دو مورد دستور دادند که بالاترین مقام اجرایی کشور هستند. ما امیدوار هستیم که این در چندماه آینده نتیجه دهد. این بلاتکلیفی هم مورد خوبی نیست، من هم می‌دانم بحران کاغذ است، ناشران اوضاع خوبی ندارند، به هر حال انگیزه‌شان را برای تولید کتاب از دست می‌دهند، ولی امیدوارم که به امید خدا درست شود.

فریده خلعتبری: هزینه‌های بیشتری بر ناشران تحمیل خواهد شد

در سال ۱۳۸۰ خانم خلعتبری به عنوان عضو مرکز پژوهش‌های مجلس در کمیسیون اقتصادی آن زمان مجلس برای به تصویب

آن زمان مجلس برای به تصویب

معافیت مالیاتی ناشران و کتابفروشان – از گذشته تا امروز

قانون قائم به تفسیر

نمایشگاه‌ها، مسابقات و جشنواره‌های فرهنگی و هنری. د: فعالیتهای هنری؛ مجموعه فعالیت‌هایی که در فرآیند خلاقیت، تولید، تکثیر، اجرای صحنه‌ای، نمایش و توزیع آثار سینمایی، سمعی و بصری، موسیقایی، هنرهای نمایشی، هنرهای تجسمی و مرمت و بازسازی آثار تاریخی، فرهنگی و باستانی انجام می‌گیرد.

ماده ۲- مجوز سندی است که به موجب آن اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند یک یا چند نوع فعالیت از مجموعه فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری را انجام دهند. انواع مجوزهای صادره توسط

عکس: امیر جدیدی، شرق

صراحت دارد و جزو موارد معدودی است که به عنوان معافیت در قانون پیش‌بینی شده است. یعنی قانون‌گذار در واقع می‌خواهد از بخش فرهنگی حمایت کند و وزارت دارایی حق ندارد برخلاف روح قانون جلو وزارت ارشاد را بگیرد. منتها در این‌چور جلسه‌ها طرفی که بتواند دلایل بهتری بیاورد و طرف مقابل خودش را به یک توافقی برساند یا مجاب کند، مهم است. آقای دری (معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) به من گفتند کار را برای دفتر ریاست‌جمهوری فرستادند که اظهارنظر شود، ولی باز هم چگونگی نگارش آن نامه و چگونگی استدلالی که به عمل آمده مهم است.

❖ فکر می‌کنید این روند در نهایت منجر به یک دستورالعمل اجرایی شفاف می‌شود؟

فقط و فقط بستگی به این دارد که چه شخص یا اشخاصی در آن جلسه بحث و گفت‌وگو حضور داشته و چقدر اشراف و توانایی داشته باشند؛ هم قانون را بدانند، هم روح قانون را شناخته و هم آشنایی کامل به بخش فرهنگ و هنر و زیربوم‌های آن داشته باشند. هم اینکه توانایی گفت‌وگو را در گفت‌وگوهای دوطرفه داشته باشند. اگر او آدم توانمندی در مذاکرات باشد، بدون شک و تردید چون حرف درست می‌زنیم، باید یکبار برای همیشه حل شود. نباید نکته‌ای جا بماند یا فراموش شود.

❖ اگر این مذاکرات به درستی انجام نشود، چه اشکالاتی ممکن است در اجرا پیش بیاید؟

مساله مهم این است که آن چیزی که ناشران در نهایت دارند از آن معاف می‌شوند مالیات عملکرد است و اگر پیش‌بینی درست نشود، وزارت دارایی به زور هم که شده می‌تواند به عنوان مالیات عقود و مالیات تکلیفی هم، برابر، ۱۰ برابر و حتی صد برابر آن چیزی را که می‌توانسته به عنوان مالیات عملکرد از ناشر بگیرد، باید راه بهره‌گیری -نمی‌گویم غیرقانونی بلکه رندانه -از مالیات‌های تکلیفی و مالیات‌های عقود را برای وزارت دارایی ببندد.

❖ یعنی ممکن است طوری شود که معافیت مالیاتی ناشران به ظاهر اتفاق بیفتد ولی در عمل به ضرر ناشر تمام شود.

دقیقا! یعنی می‌توانند از در و دیوار هزینه‌ها را بیاورند داخل مالیات تکلیفی یا مالیات عقود بگذارند و بگویند باید برای اینها مالیات می‌دادید. این رقم‌ها می‌تواند نجومی باشد. نوع دیگر مالیات که هزینه سنگینی است و هیچ‌کس به آن توجه نمی‌کند و من بارها نوشتم -برای آقای وزیر و برای مراکز و با آقای دری هم صحبت کردم، مساله مالیات بر ارزش افزوده است، چون کتاب را کالای معاف معرفی کردند. کسی که تولیدکننده کالای معاف است از طرف خریدار، نمی‌تواند مالیاتی دریافت کند و در مقابل نمی‌تواند مالیات‌هایی را که به حسابش منظور شده و پرداخت کرده است از دولت پس بگیرد.

یعنی روی تمام هزینه‌هایی که می‌کنیم از برق و آب و تلفن و کتا حتی هزینه غرفه نمایشگاه، حتی دستگاه کارت‌خوانی که در نمایشگاه وزارت ارشاد آورد نصب کرد، هزینه چاپ، مجافی، اینترنت‌گرافی، خرید کاغذ و... پنج‌درصد مالیات بر ارزش افزوده می‌دهیم و چون کالایی که تولید می‌کنیم معاف است، هیچ جوری نمی‌توانیم این مالیات را پس بگیریم. در حالی‌که اگر این را عوض کنند و ضریب مالیات ارزش افزوده ما را صفر کنند، یعنی کتاب را از کالای معاف تبدیل به کالایی با ضریب صفر کنند آن وقت این مشکل حل می‌شود. آن وقت ما هم مثل همه می‌توانیم در پایان سه ماه یک اظهارنامه بدهیم به وزارت دارایی و تمامی مالیات ارزش‌افزوده‌ای که در سه ماه پرداخت کردیم از آنها پس بگیریم.

عمل قرار خواهد گرفت.

ماده ۷- ایسن قانون فعالیت‌های مشمول معافیت مالیاتی را در چهار محور: انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی و هنری دربرمی‌گیرد که ردیف یک آن به انتشار کتاب پرداخته و آن فعالیت را شامل نویسندگی، تحقیق، تالیف، تصحیح، گردآوری، ویراستاری، کتاب آرای، صفحه‌بندی، حروفچینی، خطاطی، طراحی جلد، بازنویسی، نشر کتاب و پخش و فروش کتاب دانسته است.

منظور از آوردن تمام این- قوانین توضیح این نکته است که چرا -برغم صراحت آن اولاز همان آغاز کتابفروشان از شمول معافیت مالیاتی خارج شدند. شاید یک علت آن، این بود که مجوز فعالیت کتابفروشان به عنوان یک واحد خدماتی نه تولیدی از طرف اتحادیه ناشران و کتابفروشان صادر می‌شد که این اتحادیه زیر مجموعه کمیته امور صنفی از دوایر تابعه وزارت بازرگانی است و به همین دلیل وزارت دارایی کتابفروشان را مشمول اجرای این قانون ندانست، شگفت اینکه هم در مصوبه مجلس شورای اسلامی و هم در قانون مصوب سازمان امور مالیاتی به صراحت به امر فروش کتاب تاکید شده است.

اما از این شگفت‌آورتر اینکه وزارت دارایی و امور اقتصادی پس از چند سال معافیت مالیاتی ناشران، به بهانه اینکه ناشران باید برای معافیت همه ساله دفاتر پلمب شده تحویل دهند، مالیات سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ را دریافت داشته و ناشری اگر برای سال ۸۹ و ۹۰ نیز دفاتر رسمی نداشته باشند، مشمول پرداخت مالیات خواهد شد. سوال دیگر این است که آیا دستور آقای رئیس‌جمهور برای معافیت مالیاتی کتابفروشان استاندارد به مصوبه پیشین است که بی‌دلیل مغفول مانده یا دستورالعمل تازه‌ای ملاک اجرای آن قرار گرفته و بالاخره با توجه به اینکه کتابفروشان جزو واحدهای صنفی زیر نظر وزارت بازرگانی هستند، چرا معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد معافیت مالیاتی آنان را از فعالیت‌های خود دانسته و آن را رسما اعلام می‌کند، آیا وزارت بازرگانی نباید در این‌باره اظهارنظر کند؟

به هر حال با توجه به مشکلات و تنگناها و دشواری‌های تولید و فروش کتاب در ایران امیدوارم با اجرای شدن این قوانین تا حدی از مشکلات این مشاغل کاسته شود.